

Uçakların kanundışı yollarla ele geçirilmesinin önlenmesine dair 16 Aralık 1970 tarihli La Haye Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 7 . 12 . 1972 - Sayı : 14384)

No.
1634

Kabul tarihi
30 . 11 . 1972

MADDE 1. — Uçakların kanun dışı yollarla ele geçirilmesinin önlenmesine dair 16 Aralık 1970 tarihli La Haye Sözleşmesinin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

UÇAKLARIN KANUN DIŞI YOLLARLA ELE GEÇİRİLMESİNİN ÖNLENMESİ HAKKINDA SÖZLEŞME

Başlangıç

İşbu sözleşmeye taraf olan devletler :

(Uçuş halindeki) uçağı veya kontrolunu ele geçirme şeklindeki kanunsuz fiillerin fert ve mal emniyetini tehlikeye düşürdüğünü, hava servislerinin faaliyetini ciddi olarak etkilediğini ve dünya halklarının sivil havacılık güvenliğine karşı itimadını zayıflattığını nazarı dikkate alarak;

Bu fiillerin vukuagelmesinin vahim endişe verici bir mevzu teşkil ettiğini nazarı dikkate alarak;

Bu eylemlerin tekerrürüne mâni olmak gayesiyle, suçluların cezalandırılmaları için uygun tedbirlerin alınmasına âcil ihtiyaç olduğu nazarı dikkate alarak;

Aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır :

MADDE : 1

Uçuş halindeki bir uçakta bulunan herhangi bir şahıs;

a) Kanun dışı olarak, zorla veya tehditle veya diğer herhangi bir korkutma yolu ile, uçağı elkoyar veya uçağın kontrolunu ele geçirirse veya böyle bir harekete teşebbüs ederse, veya

b) Böyle bir hareketi yapan veya buna teşebbüs eden bir şahısla suç ortağı olursa suç işlemiş sayılır. (Bu hareket bundan böyle «suç olarak tanımlanacaktır».)

MADDE : 2

Her Akit Devlet suçu (şiddetli) cezalarla cezalandırmayı taahhüdeder.

MADDE : 3

1. Bu Sözleşmenin amaçları bakımından, binışı müteakip bütün dış kapıların kapanmasından, tahliye için kapılardan birinin açılması anına kadar bir uçak her zaman uçuş halinde sayılır. Mecburî iniş halinde, uçak ile uçaktaki yolcu ve malların sorumluluğu yetkili makamlarca deruhte edilmeye kadar uçuşun devam ettiği farz olunur.

2. Bu Sözleşme, askerî hizmet ile gümrük ve polis hizmetlerinde kullanılan uçaklara tatbik edilmez.

3. Bu Sözleşme, ancak içinde suç işlenen uçağın kalkış veya mutat iniş mahallî, uçağın kayıtlı olduğu devlet toprakları dışında bulunduğu takdirde tatbik edilir; uçağın milletlerarası veya yurt içi sefer yapmakta olması önemli değildir.

4. 5 ne maddede zikredilen hallerde; içinde suç işlenen uçağın kalkış ve mutat iniş mahallerinin mezkûr maddede zikredilen devletlerden birinin kendi toprakları içinde bulunduğu takdirde bu Sözleşme tatbik edilmez.

5. Suçlu veya suçlu olduğu iddia edilen şahıs, uçağın kayıtlı olduğu devletten başka bir devletin topraklarında bulunduğu takdirde, bu uçağın kalkış veya mutat iniş mahallî neresi olursa olsun, bu maddenin 3 ve 4 ncü paragrafları mahfuz kalmak kaydıyla, 6, 7, 8 ve 10 ncü maddeler tatbik olunur.

MADDE : 4

1. Her Âkit Devlet, aşağıdaki hallerde, suç ve suçlu olduğu iddia edilen şahıs tarafından suçla murtabit olarak yolcu ve mürettebata karşı girişilen her türlü diğer şiddet hareketleri hakkında kendi kaza yetkisini tespit için gerekli tedbirleri alacaktır :

- a) Suç, o devlette kaydedilmiş bir uçakta işlendiği zaman,
- b) Suçun içinde işlendiği uçak, suçlu olduğu iddia edilen şahsı hamilen o devlet topraklarına indirdiği zaman,
- c) Suçun, iş merkezi veya belli bir işyeri olmamakla beraber daimî ikâmetgâhı o devlette bulunan bir şahsa mürettebatsız olarak kiralanmış bir uçakta işlenmesi halinde.

2. Her Âkit Devlet, suçlu olduğu iddia edilen şahsın kendi topraklarında bulunması ve bu maddenin 1 ne paragrafında belirtilen devletlerden herhangi birine, bu şahsı 8 ne madde uyarınca iade etmemesi halinde, suç hakkında kendi kaza yetkisini tespit için aynı şekilde gerekli tedbirleri alır.

3. İşbu Sözleşme, Millî Kanuna uygun olarak iera edilecek cezaî kaza hakkını haleldar etmez.

MADDE : 5

Müşterek hava nakliyatı yapan müesseseler veya, müşterek veya milletlerarası kayda tabi uçak işleten milletlerarası acentalar kuran Âkit Devletler, usulüne uygun olarak, her uçak için aralarından kazaî yetkiyi kullanacak bir devleti tayin edecekler ve bu devlet Sözleşmenin amaçları bakımından, uçağın kayıtlı olduğu devlet yetkilerini haiz olacak ve keyfiyetten, Sözleşmeye Âkit Devletlere tebliğ edilmek üzere, Milletlerarası Sivil Havacılık Teşkilâtına bilgi vereceklerdir.

MADDE : 6

1. Suçlunun veya suçlu olduğu iddia edilen şahsın kendi toprakları üzerinde bulunduğu her Âkit Devlet, şartların kifayet ettiği hususuna kanaat getirdiğinde, bu şahsı tutuklayacak veya mevcudiyetini temin edecek diğer tedbirleri alacaktır.

Nezaret veya diğer tedbirler o devlet kanunlarına göre alınacak, ancak müddet, sadece cezaî takibat veya iade hususundaki formalitelerin tamamlanması için gerekli olan müddeti geçmeyecektir.

2. Bu devlet, hadise ile ilgili hazırlık tahkikatına derhal tevessül edecektir.

3. Bu maddenin 1 ne paragrafına göre nezaret altına alınan şahsa, vatandaşı olduğu devletin en yakın yetkili temsilcisi ile derhal temasa geçmesine yardım edilecektir.

4. Bu madde hükümlerine göre, bir devlet, bir şahsı tutukladığı takdirde, uçağın kayıtlı olduğu devlete, 4 ncü maddenin 1 (c) paragrafında belirtilen devlete ve tutuklanan şahsın tabiyetinde bulunduğu devlete veya uygun gördüğü takdirde, diğer ilgili devletlere, böyle bir şahsın tutukluluk durumu ve tutukluluğunu icabettiren şartları derhal bildirecektir. Bu maddenin 2 ncü paragrafı uyarınca hazırlık tahkikatını yapan devlet, netice hakkında mezkûr devletlere derhal bilgi verecek ve kaza yetkisini kullanıp kullanmamak hususundaki niyetini açıklayacaktır.

MADDE : 7

Suçlu olduğu iddia edilen şahıs topraklarında bulunan Âkit Devlet, bu şahsı iade etmezse, istisnasız ve suç kendi arazisinde işlensin veya işlenmesin, vakayı takibat maksadıyla yetkili makamlarına havale etmeye mecburdur. Bu makamlar, o devletin kanunlarına göre ciddi mahiyette sayılan adi suçlarda olduğu şekilde karar vereceklerdir.

MADDE : 8

1. Suç, Âkit Devletler arasında mevcut iadei mücrimin anlaşmalarında iadesi mümkün bir suç olarak sayılacaktır. Âkit Devletler suçu, aralarında yapacakları bütün iadei mücrimin anlaşmalarına, iadesi mümkün bir suç olarak dercetmeyi taahhüdederler.

2. İadeyi bir anlaşmanın mevcudiyeti şartına bağlayan Âkit Devlet, aralarında iadei mücrimin mukavelesi olmayan diğer Âkit Devletin iade talebiyle karşılaştığında, eğer isterse, bu Sözleşmeyi suçla ilgili olarak iadenin kanunî mesnedi sayabilir. İade, kendisinden iade talebinde bulunan devletin kanunlarında öngörülen diğer şartlara uygun olarak yapılır.

3. İadeyi, bir anlaşmanın bulunması şartına bağlamamış olan Âkit Devletler kendi aralarında bu suçu, iadeyi mümkün bir suç olarak tanıyacaktırlar. Bu halde iade talebedilen devlet kanunlarında belirtilen hükümlere tabi olacaktır.

4. Âkit Devletler arasında iade maksadıyla, suç sadece vukubulduğu yerde işlenen bir suç olarak değil, aynı zamanda, 4 ncü maddenin 1 ncü paragrafı uyarınca kendi kaza yetkisini uygulaması talebedilen devletlerin topraklarında işlenmiş bir suç olarak kabul edilecektir.

MADDE : 9

1. 1 ncü maddenin (a) paragrafında mezkûr herhangi bir fiil vukubulduğu veya böyle bir ihtimalin varidolduğu hallerde, Âkit Devletler, uçağın kontrolünü meşru komutanına iade etmeye veya meşru komutanının uçak üzerindeki kontrolünü muhafazaya mâtuf uygun tedbirleri alacaklardır.

2. Yukarıdaki paragrafta, mezkûr hallerde, uçağın veya uçağın yolcularıyla mürebatının bulunduğu her Âkit Devlet, yolcuların ve mürebatının mümkün olan en kısa zamanda seyahatlerine devamını kolaylaştıracak ve uçak ile yükünü kanunî sahiplerine gecikmeden iade edecektir.

MADDE : 10

1. Âkit Devletler, suçla ilgili cezaî takibata geçilmesi hususunda ve 4 ncü maddede bahsi geçen hallerde birbirlerine mümkün olan en büyük ölçüde müzaharete bulunacaklardır. Kendisinden iade talebinde bulunan devletin kanunları her halde tatbik edilecektir.

2. Bu maddenin 1 ncü fıkrasındaki hükümler cezaî konularda bütünüyle veya kısmen, karşılıklı müzaharete maksadıyla halen mevcut veya aktedilecek ikili veya çok taraflı diğer anlaşmalarla derpiş edilen taahhütleri haleldar etmeyecektir.

MADDE : 11

Her Âkit Devlet, sahibolduğu aşağıdaki hususlarla ilgili herhangi bilgiyi, millî kanunlarına uygun olarak, en seri şekilde Milletlerarası Sivil Havacılık Teşkilâtı Konseyine verecektir :

- a) Suçun şartları,
- b) 9 ncu madde uyarınca girişilen işlem,
- c) Suçlu veya suçlu olduğu iddia edilen şahıs hakkında alınan tedbirler ve özellikle iade formalitelerinin sonuçları.

MADDE : 12

1. İki veya daha fazla Âkit Devlet arasında bu Sözleşmenin yorumlanması veya uygulanması hususunda ortaya çıkan ihtilâf müzakere yoluyla halledilmez ise, taraflardan birinin talebi üzerine, hakeme sunulacaktır. Tahkim talebi tarihinden itibaren altı ay içinde taraflar hakem heyetinin teşekkül tarzı hususunda anlaşmaya varamazlarsa, taraflardan herhangi biri, anlaşmazlığı, isterse, Divan Statüsünün bu konuda öngördüğü şartlara uygun olarak, Milletlerarası Adalet Divanına götürebilir.

2. Her Devlet, bu Sözleşmenin imza veya tasdikinde veya Sözleşmeye katılırken, bir önceki paragrafla kendisini bağlı saymadığını beyan edebilir. Böyle bir ihtirazî kayıt ileri sürmüş olan herhangi bir Âkit Devlete karşı diğer Âkit Devletler önceki paragrafla bağlı sayılmayacaklardır.

3. Önceki paragrafta belirtildiği şekilde bir ihtirazî kayıt dermeyeran etmiş Âkit Devlet, bu kaydı, Depoziter hükümetlere tebliğ suretiyle her zaman geri çekebilir.

MADDE : 13

1. Bu Sözleşme, Lâ Haye'de 1 - 16 Aralık 1970 tarihleri arasında yapılan Milletlerarası Hava Hukuku Konferansına (bundan böyle Lâ Haye Konferansı olarak tanımlanacak) katılan devletlerin imzasına 16 Aralık 1970 tarihinde Lâ Haye'de açılacaktır. 31 Aralık 1970 tarihinden itibaren Sözleşme, Moskova, Londra ve Vaşington'da, bütün devletler için imzaya açık olacaktır. Bu maddenin 3 ncu fıkrasına göre, işbu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden önce, Sözleşmeyi imzalamamış olan herhangi bir devlet her zaman Sözleşmeye katılabilir.

2. Bu Sözleşme mümzi devletlerin tasdikine tabi olacaktır. Onay ve katılma belgeleri, burada Depoziter olarak tanımlanan, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği, İngiltere ve Kuzey - İrlanda Birleşik Krallığı ve Amerika Birleşik Devletleri hükümetlerine tevdi olunacaktır.

3. Bu Sözleşme, Lâ Haye Konferansına katılmış olan, 10 mümzi devletin, onay belgelerini tevdi tarihinden itibaren 30 gün sonra yürürlüğe girecektir.

4. Diğer devletler için, bu Sözleşme, işbu maddenin 3 ncu paragrafında belirtildiği şekilde yürürlüğe giriş tarihinde veya onay veya iltihak belgelerinden en sonuncusunu tevdi ettikleri tarihten itibaren 30 gün sonra yürürlüğe girecektir.

5. Depoziter hükümetler, bu Sözleşmeyi imzalayan ve ona iltihak eden devletleri, bu Sözleşmenin imza, onay belgelerinin tevdi ve yürürlüğe giriş tarihleri ile diğer hususlar hakkında serian haberdar edeceklerdir.

6. Bu Sözleşme, yürürlüğe girer girmez, Birleşmiş Milletler Yasasınının 102 nci maddesi ve Beynelmül Sivil Havacılık Konvansiyonununun (Şikago 1944) 83 ncu maddesi uyarınca depoziter devletlerce tescil edilecektir.

MADDE : 14

1. Herhangi bir Akit Devlet depoziter devletlere yazılı ihbarda bulunmak suretiyle Sözleşmeyi feshedebilir.

2. Fesih keyfiyeti yazılı olarak yapılan ihbarın depoziter devletler tarafından alındığı tarihten 6 ay sonra yürürlüğe girecektir.

Yukardaki hususları tasdiklen usulü veçhile hükümetlerince salâhiyetli kılınan murahhaslar bu Sözleşmeyi imza etmişlerdir. Her biri İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca dillerinde ve dört metinde aynı derecede geçerli olmak üzere üç orjinal nüsha halinde, 16 Aralık 1970 günü Lâ Haye'de tanzim edilmiştir.

Bu KANUNA AİT TUTANAKLAR

Millet Meclisi			Cumhuriyet Senatosu		
Cilt	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa
24	76	150	6	93	416
26	125	535	7	5	85
27	136	31,66,77 :78	8		221 :222,238,
	140	143,152,163 :164			262 :263
	143	176 :177,207, 238 :241			

I - Gerekçeli 715 S. Sayılı basmayazı Millet Meclisinin 136 ncı Birleşimine, 152 S. Sayılı basmayazı Cumhuriyet Senatosunun 8 ncı Birleşim tutunağına bağıdır.

II - Bu kanunu; Millet Meclisi Adalet ve Dışışleri, Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet ve Dışışleri, Turizm ve Tanıtma komisyonlarından kurulan Geçici Komisyon görüşmüştür.

III - Esas No. : 1/657